

Sondnäring & Sondmatning – enteral nutrition

Det blir allt vanligare att äldre personer skrivs ut från sjukhusen med enteral nutrition. Det är en liten men viktig grupp. Ordet entero kommer från grekiskan och betyder tarm. Med enteral nutrition menar vi i dagligt tal sondmatning. Själva sondmatningen ska normalt utföras av sjuksköterska enligt vissa föreskrifter (SOS FS 1988:25) men uppgiften kan delegeras till annan befattningshavare som saknar formell, men äger reell kompetens för uppgiften (SOS FS 1980:100).

När man inte kan äta på vanligt sätt, t ex på grund av felfunktioner eller hinder i mun, svalg och matstrupe är sondmatning ett bra alternativ. Det förutsätter att magsäck och tarmkanal fungerar.

Sondtyper

Nasogastrisk är den traditionella sonden. Det är en tunn, böjlig slang som löper genom näsan, svalget och matstrupen ner i magsäcken. Denna är att föredra om man bara skall ha sond en kortare tid, ett par veckor.

Perkutan Endoskopisk Gastroscopi (PEG) är ett alternativ som läggs med hjälp av ett gastroskop. I de fall man bedömer att någon behöver en sond en längre tid är PEG att föredra.

Witzelfistel är en annan form av gastrostomi som anläggs genom ett kirurgiskt ingrepp där man använder en kateter som förs genom huden in i magsäcken. Metoden var vanligare innan PEG-tekniken var känd.

Sondnäring

Idag tillverkas all sondnäring av industrin och kan beställas via köket. Erfarenheten visar att sonden kan ge fullgod näringstillförsel även under lång tid. Sondnäringen bör vid serveringen ha rums- till kroppstemperatur, eftersom tillförsel av kall sondnäring kan framkalla obehag i mag- tarmkanalen.

Hygienen är mycket viktig eftersom bakterieförorening är en av komplikationerna vid enteral nutrition. Var speciellt noga med handhygienen. Sondnäringen är från början steril och för att undvika bakterietillväxt bör öppnad sondnäring kasseras efter fem timmar i rumstemperatur eller 24 timmar i kylskåp.